



КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ВЕРЕСЕНЬ 2016 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів, зібраних
у вересні 2016 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями
Кримської правозахисної групи



ЗМІСТ

1. Вступ.....	2
2. Громадянські і політичні права.....	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
<i>Затримання</i>	3
<i>Обшуки</i>	3
Політично мотивовані кримінальні переслідування.....	4
<i>Переслідування учасників київського Майдана:</i>	
<i>Справа Справа Андрія Коломійця</i>	4
<i>«Справа 26 лютого»</i>	4
<i>Справа «Хізб-ут-Тахрір»</i>	5
<i>«Справа українських диверсантів»</i>	6
Свобода слова та висловлювання думок.....	8
<i>Справа Ільмі Умерова</i>	9
Свобода мирних зібрань.....	10
<i>Порушення свободи мирних зібрань у зв'язку з днем пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу</i>	10
Свобода об'єднань.....	11
3. Додатки.....	12



1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.



2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАННІСТЬ

ЗАТРИМАННЯ

21 вересня мешканець Євпаторії, **Сергій Васильченко**, оповістив у відкритому зверненні про незаконне затримання його співробітниками поліції. Відкритий лист Васильченко адресував правозахисникам і журналістам та оприлюднив у соціальній мережі «В Контакте». За його словами, 16 вересня співробітники поліції, один з яких відрекомендувався Сергієм Бойцовим, заявили до нього додому, без пояснення причин затримали його та відвезли до відділку МВС Росії у м. Євпаторія.

КПГ узнала, що Сергій Васильович Бойцов мешкає в Євпаторії, раніше як майор МВС України обіймав посаду старшого оперуповноваженого, на тепер він — майор поліції, старший оперуповноважений відділу карного розшуку МВС Росії в м.Євпаторія.

Васильченко повідомив, що погрозами та психологічним тиском його змусили зізнатися, що написи на стінах із закликом бойкотувати російські вибори в Криму пов'язані з ним. В його квартирі здійснили обшук, вилучили техніку, мобільний телефон, два цивільних паспорти: український та російський, два закордонні паспорти. Копії протоколів затримання та огляду помешкання видавати на руки відмовилися. Побоюючись необґрунтованого кримінального переслідування, Васильченко залишив власну квартиру¹.

ОБШУКИ

Муфті мусульман України Саїд Ісмагілов повідомив, що 5 вересня відбувся обшук в **мечеті Сімферополя, вулиця Мокроусова, 7**, раніше відомої як будівля організації «Аль-Раїд». За інформацією муфтія, озброєні співробітники ОМОНу увійшли до приміщення близько полудня. У будівлі було заблоковано всі входи. Протягом усього дня віруючих не допускали на молитву до мечеті. За словами Ісмагілова, раніше вже неодноразово підкидали в мечеть заборонену в Росії релігійну літературу. Він переконаний, що й на цей раз на територію біля мечеті підкинули пакет з двома книгами «Три основи» під авторством Мухаммада Абдель-Вахаба. Книги були знайдені на подвір'ї поблизу туалету. Муфті впевнений: справу сфабриковано, оскільки мусульмани не відвідують вбиральню з книгами, тим паче релігійними. Вносити духовну літературу в приміщення, призначені для гігієни (туалет, лазня, душ тощо), чи зберігати їх неподалік категорично забороняється. Місцевій релігійній громаді, складом у кілька тисяч прихожан, повідомили про відкриття проти неї кримінальної справи, яку передадуть до суду².

14 вересня поліція здійснила обшук в будинку голови регіонального меджлісу Первомайського району **Енвера Алядінова** в селі Гришино. Обшук розпочався близько 17.00. Згідно з наявною постановою, правоохоронці шукали наркотики. Обшук проводили поліціанти Первомайського району³. Обшук нічого не виявив. Потім правоохоронці разом з Алядіновим поїхали до будинку його батька, де також шукали наркотики. Батько на цей час перебував у лікарні.

¹ <https://www.facebook.com/crimeahrg/posts/1778657092419924>

² <http://avdet.org/ru/2016/09/06/v-simferopolskoj-mecheti-siloviki-nashli-zapreshennuyu-religioznuyu-literaturu-vozle-tualeta/>

³ <https://www.facebook.com/nariman.dzhelalov/posts/1222602277803630?pnref=story>



ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНІ КРИМІНАЛЬНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УЧАСНИКІВ КИЇВСЬКОГО МАЙДАНА: СПРАВА АНДРІЯ КОЛОМІЙЦЯ

12 вересня адвокат **Андрія Коломійця**, Михайло Кушпель, подав Голові Слідчого Комітету Росії О.І. Бастрікіну і Голові Верховного Суду Росії В.М. Лебедєву заяви щодо дій судді М. М. Білоусова, підозрюваного у скоєнні злочину в Україні. 10 червня суддя Білоусов визнав Коломійця винним (за ч. 3 ст. 30 п.п. «а, б, є, л» ч. 2 ст. 105 КК РФ, і за ч. 2 ст. 228 КК РФ) та засудив його до покарання 10 роками позбавлення волі в колонії суворого режиму.

Адвокат переконаний, що вирок винесено з напрочуд жорсткими порушеннями матеріального та процесуального права, а суддя навмисно спотворив юридично значущі обставини цієї кримінальної справи. У заяві адвокат вказує на низку вагомих порушень з боку судді Білоусова. Як-от, суддя відхилив клопотання захисту щодо призначення Коломійцю комплексної судової медичної експертизи для з'ясування наслідків фізичного впливу на нього через використання електричного струму в травні 2015 року, коли той перебував під арештом в Кабардино-Балкарській Республіці РФ. Адвокат припускає, що суддя лише підтвердив голослівні умовиводи слідчого, не обґрунтовуючи їх.

Суддя Белоусов знав, що належні органи України розслідують ті події, участь в яких інкриміновано Коломійцю. Тобто, Белоусов не мав права розбирати цю кримінальну справу та був зобов'язаний утриматися від її розгляду.

У зв'язку з тим, що суддя Білоусов неодноразово порушив права Коломійця, а також, швидше за все, є особисто зацікавленим у переслідуванні громадянина України, адвокат просить Судову Колегію Росії і Верховний Суд Росії звернутися з поданням до відповідної колегії суддів для отримання згоди на притягнення судді Київського районного суду м. Сімферополь Білоусова до відповідальності.

Адвокат також оповістив, що вислав апеляцію на цей вирок поштою, втім лист в нерозкритому конверті повернувся назад. Захисник заявляє, що це серйозне порушення, тому що суд Київського району Сімферополя був зобов'язаний адресувати цю скаргу до «Верховного суду Республіки Крим». Він переконаний, що у такий спосіб створюються штучні умови для зволікання термінами оскарження вироку⁴. Неможливість оскарження вироку порушує право Андрія Коломійця на доступ до правосуддя.

«СПРАВА 26 ЛЮТОГО»

У Криму тривають судові засідання у «справі 26 лютого». На початок вересня 2016 року у справі проходять 6 осіб. Заступнику голови Меджлісу кримськотатарського народу Ахтему Чийгозу висунуто звинувачення в організації «масових заворушень» 26 лютого 2014 року в Україні під будівлею Верховної Ради Криму в Сімферополі. Ще п'ятьох осіб звинувачують в участі у цих «масових заворушеннях». **Ахтем Чийгоз, Алі Асанов і Мустафа Дегерменджі** перебувають під арештом в СІЗО Сімферополя з початку 2015 року.

У вересні у справі Ахтема Чийгоза було подовжено засідання суду, де заслуховувалися свідчення «потерпілих» у справі. Суд, як і раніше, відмовляє Чийгозу в особистій присутності

⁴ <http://crimeahrg.org/prigovor-vynesennyiy-ukraintsu-kolomiysu-v-kryimu-politicheski-motivirovan-pravozashhitniki/>



в судовій залі. Він бере участь в засіданнях суду на відстані, в режимі відео-конференції. Клопотання щодо особистої присутності Чийгоза в судовій залі постійно відхиляються. Окрім цього, суддя відводить практично всі клопотання, що їх подає захист. У вересні відбулося 12 засідань суду у справі Чийгоза, під час яких заслуховували свідчення більше 45 «потерпілих» у цій справі. Переважна більшість з них є членами парамілітарного об'єднання «самооборона Криму». «Потерпілі» у більшості не зверталися до лікарні та не мають документів на підтвердження отримання травм. Також практично жоден з «потерпілих» не вказує на Ахтема Чийгоза як на прямого винуватця отримання ним травм. З усіх «потерпілих», котрих допитали протягом вересня, тільки одна людина була громадянином РФ в лютому 2014 року, всі інші — громадяни України. Чоловік жінки, котра загинула внаслідок тисняви під час акції, взагалі не пов'язує загибель своєї дружини з діями учасників проукраїнського мітингу. Він повідомив, що жінка на момент кончини перебувала серед проросійських мітингувальників.

13 вересня колегія «Верховного суду Криму» в складі судді Капустіної Л.П., суддів Погребняка С.М., Латиніна Ю. А. залишила дійсним рішення про розподіл «справи 26 лютого» на два процеси. Згідно з цим рішенням, заступника голови Меджлісу кримських татар Ахтема Чийгоза судять окремо як «організатора» безладу біля стін кримського парламенту, а розгляд справ ще п'ятьох фігурантів, котрих звинувачують як учасників цих масових заворушень, передано до «Центрального районного суду» Сімферополя.

29 вересня «Верховний суд Криму» продовжив термін утримання Ахтема Чийгоза під вартою до 8 січня 2017 року. На 29 вересня 2016 Ахтем Чийгоз перебував в СІЗО 1 рік і 8 місяців.

СПРАВА «ХІЗБ УТ-ТАХРІР»

На початку вересня у справі «Хізб-ут-Тахрір» під вартою перебувають 14 осіб — **Руслан Зейтулаєв, Рустем Ваїтов, Нурі Примов, Ферат Сайфулаєв, Енвер Бекіров, Вадим Сірук, Муслім Алієв, Емір-Усеїн Куку, Рефат Алімов, Арсен Джеппаров, Енвер Мамаєв, Ремзі Меметов, Зеврі Абсеїтов, Рустем Абільтаров**. Їх звинувачують за ч.1 ст. 205.5 КК РФ (Створення терористичної організації) та / або ч.2 ст. 205.5 КК РФ (участь у терористичній організації).

5 вересня Київська районний суд Сімферополя виголосив рішення про продовження арешту до 8 грудня Мусліму Алієву, Емір-Усеїну Куку, Арсену Джеппарову і Енверу Бекірову, затриманим 11 лютого 2016 року в Ялті⁵. 6 вересня суд Київського району Сімферополя подовжив термін утримання під вартою до 8 грудня 2016 Рефату Алімову та Вадиму Сіруку, котрі також були затримані 11 лютого в околицях Великої Ялти.

7 вересня Північно-Кавказький окружний військовий суд в Ростові-на-Дону виніс вирок чотирьом мешканцям Севастополя, котрих затримали на початку 2015 року у «справі Хізб-ут-Тахрір». Суддя Корсаков В'ячеслав Олексійович перекваліфікував обвинувачення Руслана Зейтуллаєва з ч.1.ст. 205.5 (Організація діяльності терористичної організації) на ч.2. ст. 205.5 (участь в діяльності терористичної організації) та засудив його до 7 років позбавлення волі в колонії загального режиму. Ферат Сайфуллаєв, Рустем Ваїт і Нурі Примов були засуджені до п'яти років виправної колонії загального режиму. Руслан Зейтуллаєв, Рустем Ваїт і Нурі Примов перебували в СІЗО з 23 січня 2015 року, Ферат Сайфуллаєв — з 2 квітня

⁵ <http://15minut.org/news/163196-krymskih-musulman-ostavili-v-sizo-do-8-dekabrya>



2015. У МЗС України висловили протест у зв'язку з виголошенням вироку чотирьом громадянам України та зажадали його негайного скасування⁶.

Прокурор подав оскарження на вирок Північно-Кавказького окружного військового суду щодо Руслана Зейтуллаєва з вимогою засудити його за ч. 1 ст. 205.5 терміном на 17 років. Четверо засуджених подали апеляції з вимогою винесення виправдувального вироку.

26 вересня верховний суд Криму відмовив Емір-Усеїну Куку і Вадиму Сіруку в задоволенні апеляції на рішення Київського районного суду про продовження терміну перебування під арештом до 8 грудня 2016⁷.

27 вересня адвокат Еміра-Усеїна Куку Олександр Попков повідомив, що інспектор у справах неповнолітніх угледіла в поведінці Е.-У. Куку ознаки ст.156 КК РФ «Невиконання обов'язків з виховання неповнолітнього». Інспектор спочатку вимагала привести до неї дітей для надання свідчень, а після відмови мала намір говорити з дітьми без батьків. За словами адвоката, інспектор силується знайти дітей в школі та готує характеристики на дітей і сім'ю в цілому. Внаслідок цих дій діти залишаються вдома і страшаються ходити до школи⁸.

27 вересня верховний суд Криму залишив без змін рішення першої інстанції щодо Мусліма Алієва. Суддя Латинін залишив Алієва в СІЗО до 8 грудня 2016 р. Судове слухання проходило в режимі конференц-зв'язку у присутності судді Латиніна і прокурора Філіпенко.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

Омбудсмен Росії Тетяна Москалькова заявила, що отримала від омбудсмена України Валерії Лутковської запит про громадян України, котрих влада РФ затримала у «справі українських диверсантів». За словами Москалькової, вона вислала запит слідчим органам з метою надання відомостей, що їх запрошувала Лутковська, про кількість, прізвища та умови перебування під вартою затриманих громадян України⁹. Пізніше Тетяна Москалькова заявила, що передала Валерії Лутковській інформацію ФСБ, підготовлену на її запит про двох «кримських диверсантів». Втім, до офісу українського омбудсмена така інформація від російського омбудсмена не надійшла.

За звісткою родичів **Євгена Панова**, його катували впродовж трьох днів з метою отримання викривальних свідчень. Експерти КПГ припускають, що до тортур могли вдаватися в період з 7 до 10 серпня, тому що в СІЗО Сімферополя Панова привезли тільки 10 серпня, проте затримали його, швидше за все, 7 серпня. Де саме Є. Панов перебував з 7 до 10 серпня, на сьогодні невідомо, можливо, він утримувався в приміщеннях МВБ або ФСБ Росії, де і був підданий катуванню. За інформацією КПГ, один зі слідчих ФСБ у справі Панова — колишній співробітник СБУ, котрого в Україні оголошено в розшук. Це майор юстиції Голишев М.О., на цей момент старший слідчий з особливо важливих справ СВ УФСБ по РК і м. Севастополь¹⁰.

⁶ <http://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/50606-komentar-mzs-ukrajini-shhodo-vinesennya-rosijsykim-sudom-virokiv-gromadyanam-ukrajini-rzejtullajevu-fsajfullajevu-rvaitovu-ta-nprimovu>

⁷ <https://www.facebook.com/groups/487906314740295/permalink/534062616791331/>

⁸ <https://www.facebook.com/alexander.popkov.7/posts/1149727848447567>

⁹ <https://ria.ru/incidents/20160902/1475904377.html>

¹⁰ <http://crimeahrg.org/ukraintsa-evgeniya-panova-v-kryimu-tri-dnya-zhestoko-pyitali-siloviki-vyibivaya-pokazaniya/>



Європейський суд з прав людини у межах процедури ст. 39 Конвенції про захист прав людини і основних свобод вимагає від РФ надати інформацію про стан Євгена Панова та допустити до нього адвоката.

5 вересня слідчі органи РФ висунули звинувачення іншому фігурантові «справи українських диверсантів» Андрію Захтею. За словами дружини Оксани Захтей, до її чоловіка теж застосовували тортури, серед іншого, електричним струмом. Крім того, Захтея шантажували дружиною та маленькою дочкою. Як сказала Оксана Захтей, чоловікові погрожували, що дружину депортують, а дочку передадуть до дитячого будинку.

Першому адвокату, котрого сім'я Панова залучила за угодою до його захисту, слідчий відмовив у супроводі підзахисного, мотивуючи це рішенням нібито добровільною незгодою Панова отримувати його послуги.

Після цього сім'я законтрактувала іншого адвоката, котрий продовжив спроби відвідати Панова в СІЗО. 29 вересня адвокат домігся відвідин свого підзахисного в СІЗО. Впродовж зустрічі з клієнтом адвокат склав акт огляду Панова, де вказав наявність на тілі українця слідів катувань і фізичного втручання. У розмові з адвокатом Панов підтвердив, що в період з 7 до 12 серпня до нього застосовувалися тортури. Однією з форм катування був електричний струм. Під тортуррами його змушували визнати себе українським диверсантом, котрий прибув до Криму нібито з метою здійснення терактів. Панов повідомив адвокату, що тортуррами він приневолений був свідчити проти себе. Також він розповів, що його змусили відмовитися від тих адвокатів, котрих раніше за угодою винаймали родичі, залишивши можливість працювати лише з адвокатом, наданим, за його словами, співробітниками ФСБ, — Ольгою Помозовою. Вона, за свідченням Панова, знала про тортури, але не вдавалася до жодних дій щодо захисту свого клієнта.



СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК*

4 вересня мешканець міста Ялта, юрист **Юрій Формус**, повідомив КППГ, що місцева влада переслідує його за проукраїнські переконання. Раніше депутати Ялтинської міської ради надіслали колективну заяву до ФСБ¹²⁾. У своєму зверненні до керівника ФСБ РФ вони посвідчують, що Формус не підтримав анексію Криму Росією, посилаючись на його сторінку в соціальній мережі Фейсбук. Місцеві депутати просили перевірити факт «здійснення Формусом Ю.В. діяльності, спрямованої на підрив авторитету органів державної влади і місцевого самоврядування РФ на території Республіки Крим».

Після заяви депутатів Формуса викликали повісткою до відділу економічної безпеки та протидії корупції УМВС Росії по м. Ялта з метою «проведення опитування»¹³⁾. Формус пов'язує такі дії місцевих депутатів ще й з тим, що він раніше звернувся із заявою про відставку Валерія Косарева, «голови Ялтинської міської ради».

У вересні мешканець Ялти, кандидат біологічних наук **Гурій Корнільєв** повідомив КППГ, що 8 серпня 2016 року його відсторонили від роботи через політичні переконання. Учений умотивовує звільнення відмовою від російського громадянства. Корнільєв розповів, що, як не згодний з діями РФ щодо до Криму, ще в березні 2014 року написав відмову від отримання російського паспорта. Керівництво Нікітського ботанічного саду кілька разів попереджало вченого про необхідність відкликання цієї відмови, врешті-решт через 2 роки його було усунуто з роботи¹⁴⁾.

7 вересня в Севастополі був побитий місцевий житель **Ігор Мовенко**. Тілесні ушкодження йому завдав перехожий у цивільному строї, котрий заявив, що він є співробітником правоохоронних органів. Причиною нападу слугували наліпки з українською символікою на рамі велосипеда Мовенка. На наклейках було відтворено герб України і символіку українського добровольчого батальйону «Азов». Внаслідок нападу лікарі діагностували у Мовенка чотири переломи лицевих кісток (**Додаток 1**). Співробітники поліції, котрі з'явилися на місце події, склали протокол на Мовенка за використання «нацистської» символіки. Проте кримінальну справу за фактом нанесення тілесних ушкоджень Ігорю Мовенку не відкрили. 22 вересня Гагарінський суд Севастополя виніс Мовенку вирок у формі стягнення адміністративного штрафу в 2000 рублів за ч.1 ст. 20.3 КоАП РФ (Пропаганда чи публічна демонстрація нацистської атрибутики або символіки)¹⁵⁾. Прокуратура АР Крим в Києві почала досудове розслідування факту побиття громадянина України в Севастополі. За інформацією КППГ, на кінець вересня справу про завдання Мовенку тяжких тілесних ушкоджень так і не було відкрито в Криму.

18 вересня в Криму активістці «Российского узника» **Яні Гончаровій** вночі навмисне пошкодили власний автомобіль. Гончарова переконана, що причиною нападу є її журналістська діяльність і підтримка нею політ'язнів. Гончарова приїхала до Криму, щоб відвідати сім'ї політ'язнів, серед інших Кольченка і Сенцова. Вона влаштувалася у будинку родини

* Розділ «Свобода слова та висловлювання думок» підготовлений у співпраці з **Центром інформації з прав людини**: <https://humanrights.org.ua/ru>

¹² <http://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2016/09/donos-.jpg>

¹³ <http://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2016/09/povestka-.jpg>

¹⁴ <http://crimeahrg.org/v-kryimu-uvolili-molodogo-uchenogo-posle-ego-otkaza-ot-rossiyskogo-grazhdanstva/>

¹⁵ <http://crimeahrg.org/izbitogo-v-sevastopole-kryimchanina-sud-oshtrafoval-za-nakleyku-batalona-azov/>



Олега Сенцова, де мешкають його мати та двоє дітей. Активістка подала заяву в поліцію¹⁶.

18 вересня співробітники поліції затримали та доправили до ОВД «Центральний» журналістку «Російської газети» **Марину Рєзникову**. Підставою для затримання стала фахова діяльність — фотографування для написання репортажу будинку, де мешкає глава Криму Сергій Аксьонов. Після затримання Рєзникова дала пояснення і була звільнена без об'яви звинувачень. Після цього вона заявила, що не має до правоохоронців жодних претензій.

20 вересня суд Залізничного району Сімферополя засудив громадянина України **Олексія Шестаковича** до штрафу в 1000 рублів за публікацію відео в соціальній мережі. Його звинуватили у недотриманні ст. 20.29 КоАП РФ «Масове поширення екстремістських матеріалів, що увійшли до опублікованого федерального списку екстремістських матеріалів». Пост був опублікований 2010 року. Владні структури РФ не заперечують, що 2010 року норми російського законодавства не поширювалися на Крим. Більш того, відео, розповсюджене Шестаковичем, увійшло до списку екстремістських матеріалів лише в березні 2012 року, тобто через два роки після розміщення поста Шестаковичем. Тобто, щодо активіста Шестаковича суд поширив дію ст. 20.29 КоАП назад в часі¹⁷.

У КПГ надійшло понад десятка звернень мешканців Криму про те, що де-факто влада використовує адміністративні ресурси з метою примусити місцевих жителів брати участь у виборах до Держдуми РФ, організованих в Криму 18 вересня. Кримчани повідомляють, що під загрозою звільнення з роботи, позбавлення заробітної платні їх приневолюють з'явитися на виборчі дільниці. Міжнародні організації не визнали легітимними вибори в Держдуму РФ на території Криму.

СПРАВА ІЛЬМІ УМЕРОВА

У травні щодо до Ільмі Умерова було порушено кримінальну справу за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ «Публічні заклики до здійснення дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ, вчинені з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (Інтернет включно)» за його громадські висловлювання про те, що Крим є територією України.

7 вересня Ільмі Умерова виписали з психіатричної лікарні. Проти власної волі він протягом трьох тижнів перебував у психіатричному стаціонарі для проведення судово-психіатричної експертизи на підставі постанови суду Київського району міста Сімферополь. За результатами медичної експертизи Ільмі Умеров визнаний психічно здоровим, проте медичний висновок йому не було видано. За словами медичних працівників, оскільки Умерова розмістили в стаціонарі за клопотанням слідства, то висновок експерта буде передано слідчому у справі.

13 вересня верховний суд Криму під головуванням судді Федотової Т.П. відхилив апеляцію Ільмі Умерова щодо незаконного відкриття проти нього кримінального провадження. Також було відхилено скарги на незаконність отримання від Умерова підписки про нерозголошення матеріалів справи (всупереч постанови Конституційного суду РФ N467-О 21.12.2004, що забороняє діставати такі підписки з обвинувачених) і незаконність призначення Умерову судово-психіатричної експертизи.

¹⁶ <https://www.facebook.com/yanagoncharova/posts/10210629307395012>

¹⁷ Постанова про призначення адміністративного покарання щодо О. Шестаковича, документ: <http://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2016/10/SHestakovich-postanovlenie-o-naznachenii-nakazaniya.pdf>



СВОБОДА МИРНИХ ЗІБРАНЬ

Активісти міста Алушта і селища Партеніт подали повідомлення про проведення 3 вересня мітингу в Партеніті з метою висловлення недовіри членам партії «Єдина Росія» в Алушті. Повідомлення було передано 24 серпня. 25 серпня глава адміністрації міста Алушта Ігор Сотов погодив цей мітинг і призначив представником міської влади під час його проведення Гаврилюка Т. М¹⁸).

Однак 2 вересня, напередодні акції, організатор заходу Олексій Назимов виявив в щілині вхідних дверей власної квартири повідомлення адміністрації міста про заборону погодженого раніше заходу. Також тут знаходилося й попередження міського відділу поліції щодо неприпустимості порушення закону про публічні заходи. Причиною заборони було названо те, що у вказаний організаторами час та у тому самому місці має бути захід «Молода Гвардія Єдиної Росії» Алушти¹⁹). Однак акція «Молодої Гвардії» так і не відбулася, хоча її, як формальну причину, використали для того, щоб позбавити активістів Партеніта можливості реалізувати право на мирні зібрання.

ПОРУШЕННЯ СВОБОДИ МИРНИХ ЗІБРАНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ДНЕМ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ДЕПОРТАЦІЇ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО НАРОДУ

18 травня в День пам'яті жертв депортації в Судаку за участь в автопробігу з кримськотатарськими прапорами чотирьох кримських татар було затримано за ч. 2 ст. 20.2 КоАП РФ «Порушення встановленого порядку організації чи проведення зборів, мітингу, демонстрації, ходи або пікетування». Суддя міського суду Судака винесла постанову щодо затриманих про припинення провадження за цією справою²⁰). Проте поліція Судака апелювала таке рішення.

1 вересня Верховний суд Криму задовольнив оскарження поліції та повернув на розгляд до суду першої інстанції справи **Сейтмамута Сейтумерова та Аліма Мусліядінова**. Раніше, 29 серпня, аналогічне рішення було виголошено щодо двох інших активістів, **Енвера Чавуша і Аблякіма Аблякімова**.

¹⁸ <http://www.tvoja-gazeta.com/news-alushta/4268-v-partenite-alushta-sostoitsja-miting.html>

¹⁹ <http://www.tvoja-gazeta.com/news-alushta/4277-vlast-alushty-zapretila-razreshennyj-eju-zhe-miting-video.html>

²⁰ https://sudak--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sr_num=1&name_op=case&case_id=151343641&result=1&delo_id=1500001



СВОБОДА ОБ'ЄДНАНЬ

26 квітня Верховний суд Криму виніс ухвалу визнати Меджліс кримськотатарського народу екстремістською організацією і заборонити його діяльність на території РФ. Захист оскаржив це рішення, після чого до членів Меджлісу місцеві органи стали застосовувати норми «антиекстремістського» законодавства РФ.

26 вересня, за інформацією першого заступника голови Меджлісу Нарімана Джеляла, кількох членів Меджлісу кримськотатарського народу та делегатів Курултаю було викликано на допит до центру з протидії екстремізму МВС в Сімферополі. Співробітники МВС ставили питання про нещодавні рішення Меджлісу щодо призупинення повноважень членів Меджлісу Аблаєва Емірالی, Якубова Руслана і Айдера Аджімамбетова, а також про звільнення Айдера Аджімамбетова з посади заступника голови Меджлісу.

27 вересня члена Меджлісу кримськотатарського народу **Алі Хамзіна** по допиті в Бахчисарайському РВВС за участю співробітників центру по боротьбі з екстремізмом звинуватили в порушенні ч. 1 ст. 20.28 КоАП РФ «Організація діяльності суспільного або релігійного об'єднання, щодо якого ухвалено рішення про призупинення його діяльності». Того самого дня суддя Бахчисарайського районного суду Морозко О.Р. виголосила рішення про стягнення з Хамзіна штрафу в розмірі 1000 рублів.

28 вересня Скісов О.Є., суддя Бахчисарайського районного суду, визнав винним заступника голови Меджлісу Ільмі Умерова за тією ж статтею — ч. 1 ст. 20.28 КоАП РФ з призначенням штрафу в розмірі 750 рублів.

29 вересня в Верховному суді Росії відбулося засідання у справі «про заборону діяльності громадського об'єднання Меджліс кримськотатарського народу» за процесуальними нормами та на підставах, передбачених ст. 9 Федерального Закону РФ «Про протидію екстремістській діяльності». На засіданні старший прокурор Криму Володимир Чухрін наполягав на тому, що «діяльність Меджлісу становить загрозу безпеці держави і суспільства». Верховний суд РФ відхилив апеляцію захисту у справі «Про заборону Меджлісу» і залишив без змін постанову Верховного суду Криму від 26 квітня 2016 року про заборону діяльності Меджлісу.

30 вересня в Бахчисараї в центрі по боротьбі з екстремізмом на шістьох кримських татар (**Еміне Авамільева, Ділявер Аккієв, Мустафа Маушев, Бекір Мамут, Табах Садихов і Шевкет Кайбуллаєв**) було складено протоколи за ст. 20.28 КоАП РФ «Організація діяльності суспільного або релігійного об'єднання, щодо якого ухвалено рішення про призупинення його діяльності». Еміне Авамільева повідомила КПП, що судові засідання з розгляду цих адміністративних проваджень призначено на 4 жовтня.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи;

Віссаріон Асєєв, аналітик Кримської правозахисної групи;

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

